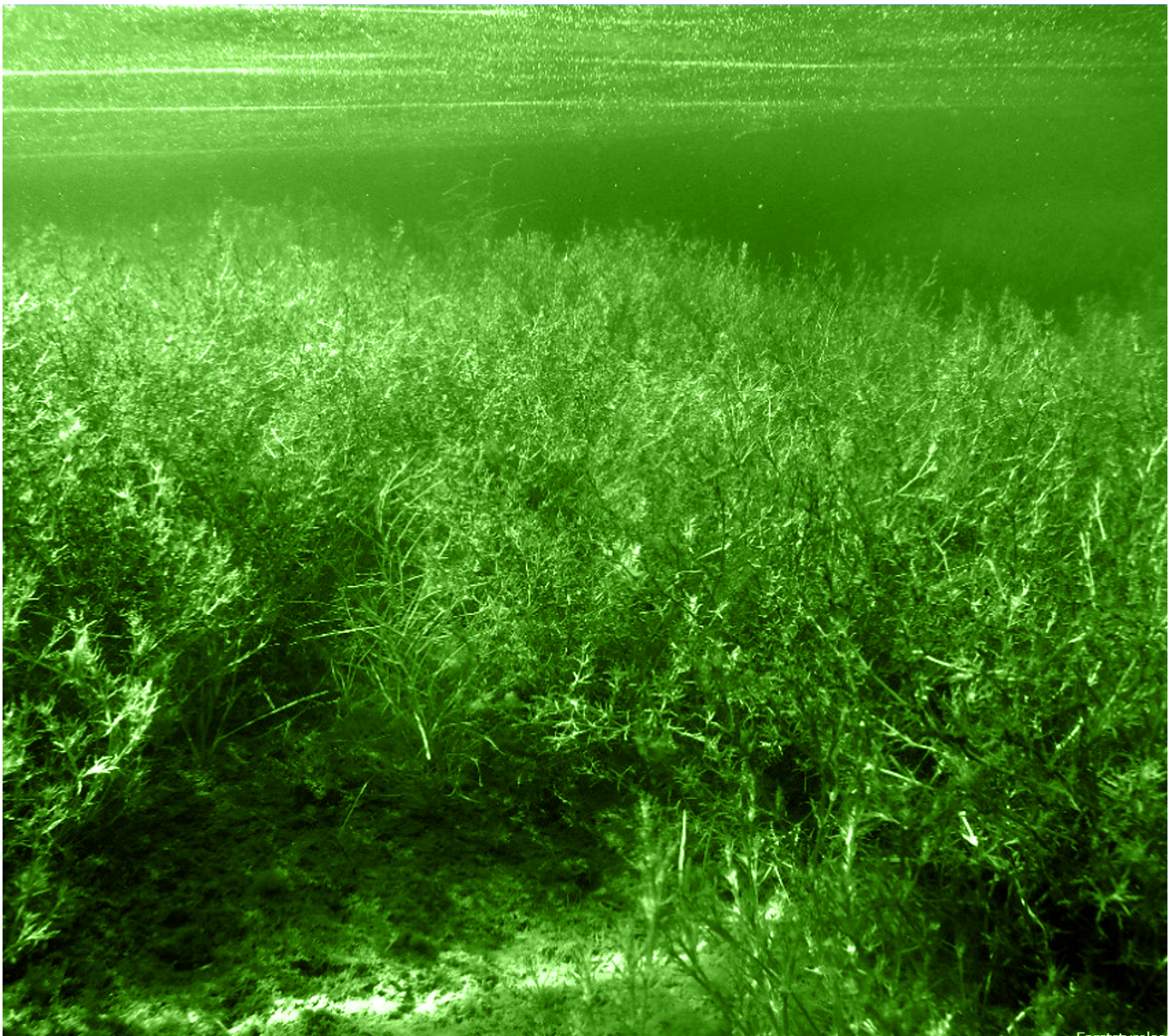

Natur | 6

Livet under ytan

UPPDRAG / FAKTATEXT / NIVÅ 2

Forststyrelsen

Natur | 6

Livet under ytan

Det är svårt att se på ytan vad som kan finnas under vattnet. Känner du till några undervattensväxter och vet var de trivs? FOTO: Fabiola De Graaf

1.

Fundera över de här frågorna. Ni kan fundera själva eller diskutera med varandra, men ni måste inte kunna svaren. Ni har ungefär 5 minuter på er.

- Vilka olika slags havsbottnar har du sett?
- Smakar vattnet i Östersjön likadant som sjövattnet?
- Har du sett några växter i Östersjön?

2.

Läs texten om livet under ytan.

Använd er själva eller material ni hittar i naturen för att visa hur havsbottnarna i Höga Kusten och Kvarkens skärgård skiljer sig åt. Ni har ungefär 15 minuter på er.

3.

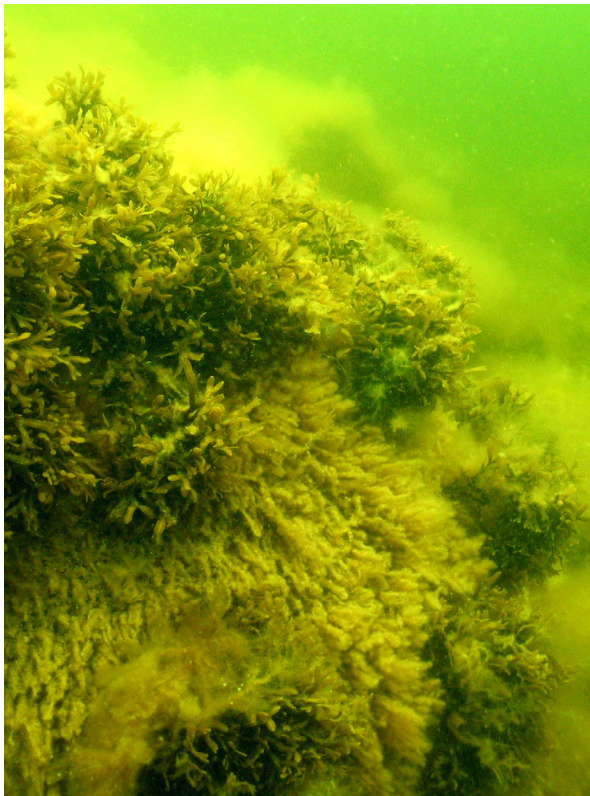
Presentera era havsbottnar för de andra och berätta om dem.

I presentationen, svara på följande frågor:

- Vad är brackvatten?
- Varför finns det färre arter i Östersjön än i de stora haven?
- Nämn en undervattensart som vi kan hitta i världsarvet och berätta vilket slags botten den behöver.

Natur | 6

Livet under ytan

I Höga Kusten är havsbottnarna ofta klippiga och branta. I Kvarkens skärgård finns det många sandiga, mjuka bottenar. FOTO: Lotta Nygård, Majja Haukkala

Vattnet i en sjö eller älv smakar sött medan vattnet i oceanerna smakar mycket salt. Här i Östersjön blandas sötvatten från älvar och åar med saltvatten från havet utanför den svenska Västkusten och Danmark. Blandningen av sött och salt vatten kallas för brackvatten. Förfäderna till de djur och växter som lever i Östersjön kom antingen från områden med sötvatten eller från områden med saltvatten. Det är inte alla arter som kan anpassa sig till livet i brackvatten, och därför har vi färre arter här än i de stora, salta haven.

BRACKVATTEN
är en blandning av
sötvatten och
saltvatten.

Nästan alla växter men också flera djur i havet är sådana, som inte rör på sig. De sätter fast sig på botten och lever där hela livet. Olika växter och djur behöver olika slags bottenar att fästa sig på. På hårda bottenar av sten och berg fäster sig gärna blåstång och blåmussla. Hårda bottenar finns det många i Höga Kusten. Andra djur och växter, som östersjömussla och sköldmöja, behöver mjuka bottenar. Det finns många mjuka bottenar i Kvarkens skärgård. Där är vattnet också mycket grundare än i Höga Kusten. Det är bra för fisk som leker på våren, till exempel abborre och gädda.

FISK SOM LEKER:
När fiskar fortplantar sig och får yngel, då säger vi att de leker.

Blåmusslan fäster sig på sten och klippor. Den filtrerar vattnet för att hitta plankton att äta.

FOTO: Anu Riihimäki

Blåstång växer på bottenar av sten. Den kan växa på tio meters djup i Östersjön.

FOTO: Lotta Nygård

Östersjömusslan lever nedgrävs i sandiga bottenar. Den kan finnas på 80 meters djup i Östersjön. FOTO: Metsähallitus, Heidi Arponen

Älnaten växer på mjuka bottenar. Den kan växa ned till sex meters djup men blommar vid vattenytan. FOTO: Maja Wressel